Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

10 päivänä syyskuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin kansalaisuus – SEUT 21 artikla – Unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella – Direktiivi 2004/38/EY – 3 artiklan 1 kohta ja 15, 27, 28, 30 ja 31 artikla – Käsite ”henkilö, johon tätä direktiiviä sovelletaan” – Kolmannen valtion kansalainen, joka on sellaisen unionin kansalaisen aviopuoliso, joka on käyttänyt liikkumisvapauttaan – Unionin kansalainen palaa jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on ja jossa hän suorittaa vankeusrangaistusta – Direktiivistä 2004/38/EY jäsenvaltiolle johtuvat vaatimukset tehtäessä kyseisen kolmannen valtion kansalaisen karkottamista koskevaa päätöstä

Asiassa C-94/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka High Court (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) on esittänyt 16.1.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 12.2.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Nalini Chenchooliah

vastaan

Minister for Justice and Equality,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti R. Silva de Lapuerta, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, A. Prechal (esittelevä tuomari), M. Vilaras ja C. Toader sekä tuomarit A. Rosas, E. Juhász, M. Safjan, D. Šváby, C. G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin, L. S. Rossi ja I. Jarukaitis,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.1.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Nalini Chenchooliah, edustajinaan C. Power, SC, ja I. Whelan, BL, solicitor M. Trayersin ja solicitor M. Moroneyn valtuuttamina,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

– Minister for Justice and Equality, asiamiehinään M. Browne, G. Hodge ja A. Joyce, avustajinaan N. Travers, SC, S.-J. Hillery, BL, ja D. O'Loghlin, solicitor,

– Irlanti, asiamiehinään M. Browne, G. Hodge ja A. Joyce, avustajinaan N. Travers, SC, S.-J. Hillery, BL, ja D. O'Loghlin, solicitor,

– Tanskan hallitus, asiamiehinään J. Nymann-Lindegren, M. Wolff ja P. Z. L. Ngo,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja C. S. Schillemans,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Hesse,

– Euroopan komissio, asiamiehinään E. Montaguti ja J. Tomkin,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.5.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77 ja oikaisut EUVL 2004, L 229, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34) 14, 15, 27 ja 28 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Nalini Chenchooliah, joka on kolmannen valtion kansalainen, ja Minister for Justice and Equality (oikeus- ja tasa-arvoministeri, Irlanti; jäljempänä ministeri) ja joka koskee karkottamispäätöstä, joka Chenchooliahista on tehty sen jälkeen, kun hänen aviopuolisonsa, joka on unionin kansalainen, on palannut jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on ja jossa hän suorittaa vankeusrangaistusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2004/38 johdanto-osan 5, 23 ja 24 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(5) Jotta kaikki unionin kansalaiset voivat käyttää oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella vapauden ja ihmisarvon osalta objektiivisten edellytysten mukaisesti, tämä oikeus olisi myönnettävä myös heidän perheenjäsenilleen näiden kansalaisuudesta riippumatta. – –

– –

(23) Unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä karkottaminen yleisen järjestyksen tai yleisen turvallisuuden perusteella on toimenpide, joka voi aiheuttaa vakavaa haittaa henkilöille, jotka perustamissopimuksen heille suomia oikeuksia ja vapauksia käytettyään ovat aidosti kotoutuneet vastaanottavaan jäsenvaltioon. Tämän vuoksi näiden toimenpiteiden soveltamisalaa olisi rajoitettava suhteellisuusperiaatteen mukaisesti siten, että otetaan huomioon asianomaisten henkilöiden kotoutumisaste, heidän vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelunsa kesto, heidän ikänsä sekä terveydentilansa, perhe- ja taloudellinen tilanteensa ja heidän siteensä kotimaahansa.

(24) Mitä paremmin unionin kansalainen ja hänen perheenjäsenensä ovat kotoutuneet vastaanottavaan jäsenvaltioon, sitä vahvemman tulisi siten olla myös suojan karkottamista vastaan. – –”

4 Direktiivin 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Kohde”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä säädetään:

a) edellytykset, jotka koskevat sitä, miten unionin kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä voivat käyttää oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella;

b) unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeus oleskella pysyvästi jäsenvaltioiden alueella;

c) edellä a ja b alakohdassa vahvistettuja oikeuksia koskevat rajoitukset, jotka perustuvat yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen.”

5 Direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ’unionin kansalaisella’ henkilöä, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus;

2) ’perheenjäsenellä’
   a) aviopuolisoa

– –”

6 Direktiivin 3 artiklan, jonka otsikko on ”Henkilöt, joihin tätä direktiiviä sovelletaan”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin unionin kansalaisiin, jotka siirtyvät toiseen jäsenvaltioon tai oleskelevat toisessa jäsenvaltiossa kuin jonka kansalaisia he ovat, sekä heidän 2 artiklan 2 alakohdassa määriteltyihin perheenjäseniinsä, jotka tulevat heidän mukanaan tai seuraavat heitä myöhemmin.”

7 Direktiivin 2004/38 III luku, jonka otsikko on ”Oleskeluoikeus”, sisältää direktiivin 6–15 artiklan.

8 Direktiivin 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus oleskella enintään kolme kuukautta”, säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella enintään kolmen kuukauden ajan ilman muita edellytyksiä tai muodollisuuksia kuin se, että heillä on oltava voimassa oleva henkilökortti tai passi.

2. Edellä 1 kohdan säännöksiä sovelletaan myös perheenjäseniin, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia, joilla on voimassa oleva passi ja jotka tulevat unionin kansalaisen mukana tai seuraavat häntä myöhemmin.”

9 Direktiivin 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella yli kolmen kuukauden ajan

a) jos he ovat työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia vastaanottavassa jäsenvaltiossa; tai

b) jos heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja kattava sairausvakuutusturva vastaanottavassa jäsenvaltiossa; tai

c) – jos he ovat kirjoittautuneet yksityiseen tai julkiseen laitokseen, jonka vastaanottava jäsenvaltio on hyväksynyt tai jota se rahoittaa lainsäädäntönsä tai hallinnollisen käytäntönsä mukaisesti, pääasiallisena tarkoituksenaan osallistua koulutukseen, ammattikoulutus mukaan lukien, ja

– jos heillä on kattava sairausvakuutusturva vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja he osoittavat asiaankuuluvalle kansalliselle viranomaiselle vakuutuksella tai muulla vastaavalla valitsemallaan tavalla, että heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle; tai

– –

2. Edellä 1 kohdassa säädetty oleskeluoikeus koskee myös perheenjäseniä, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia ja jotka tulevat unionin kansalaisen mukana vastaanottavaan jäsenvaltioon tai seuraavat häntä sinne myöhemmin, edellyttäen, että kyseinen unionin kansalainen täyttää 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetut edellytykset.

– –”

10 Direktiivin 2004/38 12 artiklan 2 kohta sisältää säännöt, jotka koskevat sellaisten unionin kansalaisen perheenjäsenten, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia, oleskeluoikeuden säilyttämistä unionin kansalaisen kuoleman jälkeen.

11 Kyseisen direktiivin 13 artiklan 2 kohdassa säännellään sellaisten unionin kansalaisen perheenjäsenten, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia, oleskeluoikeuden säilyttämistä avioeron, avioliiton mitättömäksi julistamisen tai rekisteröidyn parisuhteen päättymisen jälkeen.

12 Direktiivin 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Oleskeluoikeuden säilyminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kansalaisella ja hänen perheenjäsenillään on 6 artiklassa säädetty oleskeluoikeus sikäli kuin he eivät muodosta kohtuutonta rasitetta vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle.

2. Unionin kansalaisella ja hänen perheenjäsenillään on 7, 12 ja 13 artiklassa säädetty oleskeluoikeus sikäli kuin he täyttävät näissä artikloissa säädetyt edellytykset.

– –

4. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, unionin kansalaista tai hänen perheenjäseniään koskevaa karkottamistoimenpidettä ei saa missään tapauksessa toteuttaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta VI luvun säännösten soveltamista, jos:

a) unionin kansalainen on työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja; tai

b) unionin kansalainen on tullut vastaanottavan jäsenvaltion alueelle työnhakuun. Tässä tapauksessa unionin kansalaista tai hänen perheenjäsentään ei saa karkottaa niin kauan kuin unionin kansalainen voi esittää näyttöä siitä, että hän jatkaa työnhakua ja että hänellä on todellisia mahdollisuuksia löytää työtä.”

13 Saman direktiivin 15 artiklassa, jonka otsikko on ”Menettelyä koskevat takeet”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäljempänä 30 ja 31 artiklassa säädettyjä menettelyjä on soveltuvin osin sovellettava kaikkiin päätöksiin, joilla rajoitetaan unionin kansalaisen tai tämän perheenjäsenten vapaata liikkuvuutta muista kuin yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen perustuvista syistä.

– –

3. Vastaanottava jäsenvaltio ei 1 kohdassa tarkoitetun karkottamispäätöksen yhteydessä saa asettaa maahantulokieltoa.”

14 Direktiivin 2004/38 27, 28, 30 ja 31 artikla sisältyvät direktiivin VI lukuun, jonka otsikko on ”Maahantulo- ja oleskeluoikeuden rajoittaminen yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvistä syistä”.

15 Kyseisen direktiivin 27 artiklassa, jonka otsikko on ”Yleiset periaatteet”, säädetään seuraavaa:

”1. Jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, jäsenvaltiot voivat rajoittaa unionin kansalaisen tai hänen perheenjäsentensä, näiden kansalaisuudesta riippumatta, vapaata liikkuvuutta ja oleskelua yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvistä syistä. Näihin perusteisiin ei saa vedota taloudellisista syistä.

2. Yleisen järjestyksen tai yleisen turvallisuuden vuoksi toteutettujen toimenpiteiden on oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisia, ja niiden on perustuttava yksinomaan asianomaisen henkilön omaan käyttäytymiseen. Aiemmat rikostuomiot eivät yksin saa olla perusteena tällaisten toimenpiteiden toteuttamiselle.

Asianomaisen henkilön käyttäytymisen on muodostettava todellinen, välitön ja riittävän vakava uhka, joka vaikuttaa johonkin yhteiskunnan olennaiseen etuun. Perustelut, jotka eivät liity yksittäiseen tapaukseen tai jotka johtuvat yleis[es]tävistä näkökohdista, eivät ole hyväksyttäviä.

– –”

16 Tämän direktiivin 28 artiklassa, jonka otsikko on ”Suoja karkottamista vastaan”, säädetään seuraavaa:

”1. Vastaanottavan jäsenvaltion on ennen yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen liittyviin syihin perustuvan karkottamispäätöksen tekemistä otettava huomioon se, kuinka kauan asianomainen on oleskellut sen alueella, asianomaisen ikä, terveydentila, perhe- ja taloudellinen tilanne, kuinka hyvin asianomainen on kotoutunut vastaanottavan jäsenvaltion yhteiskuntaan ja kulttuuriin, sekä se, missä määrin asianomaisella on yhteyksiä kotimaahansa.

2. Vastaanottava jäsenvaltio voi tehdä karkottamispäätöksen, joka koskee sellaista unionin kansalaista tai tämän perheenjäsentä, tämän kansalaisuudesta riippumatta, jolla on oikeus oleskella pysyvästi jäsenvaltion alueella, ainoastaan yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvistä vakavista syistä.

– –”

17 Saman direktiivin 30 artiklassa, jonka otsikko on ”Päätöksistä ilmoittaminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Edellä 27 artiklan 1 kohdan nojalla tehdyistä päätöksistä on ilmoitettava asianomaiselle henkilölle kirjallisesti siten, että hän ymmärtää päätöksen sisällön ja seuraukset.

2. Asianomaiselle henkilölle on ilmoitettava täsmällisesti ja täydellisinä ne yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvät seikat, joihin hänen tapauksessaan tehty päätös perustuu, jollei tämä ole vastoin valtion turvallisuusetuja.

3. Ilmoituksessa on mainittava, missä tuomioistuimessa tai miltä hallintoviranomaiselta asianomainen henkilö voi hakea päätökseen muutosta sekä missä ajassa tämä on tehtävä, ja tarvittaessa mainittava aika, jonka kuluessa henkilön on poistuttava jäsenvaltion alueelta. Asianmukaisesti perusteltuja kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta alueelta poistumiseen varatun ajan on oltava vähintään yksi kuukausi ilmoittamispäivästä lukien.”

18 Direktiivin 2004/38 31 artiklassa, jonka otsikko on ”Menettelyä koskevat takeet”, säädetään seuraavaa:

”1. Henkilöllä, jonka osalta on tehty päätös yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvistä syistä, on oltava vastaanottavassa jäsenvaltiossa mahdollisuus hakea siihen muutosta tuomioistuimessa tai soveltuvissa tapauksissa hallinnollisella muutoksenhakumenettelyllä.

2. Jos karkottamispäätöstä koskevan muutoksenhaun yhteydessä haetaan väliaikaismääräystä kyseisen päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämiseksi, ei alueelta poistamista saa suorittaa ennen kuin on tehty väliaikaismääräystä koskeva päätös, paitsi jos

– karkottamispäätös perustuu aikaisemmin annettuun oikeuden päätökseen, tai

– asianomaisilla henkilöillä on aikaisemmin ollut mahdollisuus hakea muutosta, tai

– karkottamispäätös perustuu 28 artiklan 3 kohdan mukaisiin yleistä turvallisuutta koskeviin pakottaviin syihin.

3. Muutoksenhakumenettelyssä on voitava tarkastaa päätöksen laillisuus sekä suunnitellun toimenpiteen perustana olevat tosiseikat ja olosuhteet. Menettelyssä on varmistettava, ettei päätös ole suhteeton erityisesti 28 artiklassa säädettyihin vaatimuksiin nähden.

4. Jäsenvaltiot voivat kieltää asianomaiselta maahantulon muutoksenhakumenettelyn ollessa vireillä, mutta ne eivät kuitenkaan saa estää tätä esittämästä vastinettaan henkilökohtaisesti, paitsi jos tämän esiintyminen oikeudessa saattaa vakavasti häiritä yleistä järjestystä tai yleistä turvallisuutta tai jos muutoksenhaku koskee maahantulokieltoa.”

Irlannin oikeus

19 Irlannin lainsäädäntö, jolla direktiivi 2004/38 on pantu täytäntöön, sisältyy Euroopan yhteisöistä (henkilöiden vapaa liikkuvuus) vuonna 2015 annettuun asetukseen (European Communities (Free Movement of Persons) Regulations 2015), jolla korvattiin 1.2.2016 lukien Euroopan yhteisöistä (henkilöiden vapaa liikkuvuus) (nro 2) 18.12.2006 annettu asetus (European Communities (Free Movement of Persons) (No 2) Regulations 2006) (jäljempänä vuoden 2006 asetus).

20 Vuoden 2006 asetuksen 20 §:ssä säädettiin säännöistä, jotka koskevat ministerin toimivaltaa tehdä niin sanottuja maastapoistamispäätöksiä (removal orders).

21 Vuoden 1999 maahanmuuttolakiin (Immigration Act 1999) sisältyvät kansallista ulkomaalaisoikeutta koskevat säännöt, joita sovelletaan direktiivin 2004/38 soveltamisalan ulkopuolella.

22 Tämän lain 3 §:ssä säädetään ministerin oikeudesta antaa niin sanottuja karkotusmääräyksiä (deportation orders).

23 Kyseisen lain 3 §:n 1 momentin mukaan ministeri voi antaa karkotusmääräyksen ”velvoittaakseen kaikki ulkomaalaiset, joihin määräys on kohdistettu, poistumaan valtiosta määräyksessä mainitussa määräajassa ja pysymään sen jälkeen valtion ulkopuolella”.

24 Vuoden 1999 maahanmuuttolain 3 §:n 2 momentin h kohdan nojalla karkotusmääräys voidaan antaa henkilöistä, jotka ”ovat ministerin näkemyksen mukaan rikkoneet heille asetettua rajoitusta tai edellytystä siltä osin kuin on kyse maihinnoususta tai saapumisesta valtioon tai oleskeluluvasta valtiossa”, ja i kohdan nojalla henkilöistä, ”joiden karkottaminen olisi ministerin näkemyksen mukaan yleisen edun mukaista”.

25 Mainitun lain 3 §:n 3 momentin a kohdan mukaisesti on niin, että kun ministeri antaa esityksen karkotusmääräykseksi, hänen on annettava se asianomaiselle kirjallisesti tiedoksi perusteluineen.

26 Saman lain 3 §:n 4 momentissa säädetään, että kyseistä esitystä koskevassa ilmoituksessa on oltava muun muassa seuraavat tiedot:

– maininta siitä, että henkilö voi esittää huomautuksia 15 arkipäivän kuluessa

– maininta siitä, että henkilöllä on oikeus poistua valtiosta vapaaehtoisesti ennen kuin ministeri ratkaisee asian, ja maininta siitä, että henkilö on velvollinen ilmoittamaan ministerille toimista, joihin hän ryhtyy poistuakseen valtiosta

– maininta siitä, että henkilö voi 15 arkipäivän kuluessa suostua karkotusmääräyksen antamiseen, minkä jälkeen ministeri on velvollinen järjestämään henkilön maastapoistamisen mahdollisimman pian.

27 Kun karkotusmääräys on annettu, se on voimassa toistaiseksi. Asianomainen henkilö voi kuitenkin hakea tällaisen määräyksen muuttamista tai kumoamista vuoden 1999 maahanmuuttolain 3 §:n 11 momentin nojalla. Kun ministeri tutkii tällaisen pyynnön, hänen on määritettävä, osoittaako hakija sellaisen, kyseisen päätöksen tekemisen jälkeen ilmenneen olosuhteiden muutoksen, jonka johdosta kumoaminen olisi perusteltu. Tällaiset olosuhteet voivat syntyä esimerkiksi silloin, kun henkilö on sellaisen unionin kansalaisen perheenjäsen, joka Irlannissa käyttää unionin oikeudessa taattuja oikeuksiaan vapaaseen liikkuvuuteen.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

28 Mauritiuksen kansalainen Nalini Chenchooliah saapui Irlantiin vuoden 2005 helmikuun paikkeilla opiskelijaviisumin nojalla ja oleskeli tässä jäsenvaltiossa peräkkäisten oleskelulupien nojalla 7.2.2012 asti.

29 Hän avioitui 13.9.2011 Irlannissa oleskelevan Portugalin kansalaisen kanssa.

30 Hän haki 2.2.2012 päivätyllä kirjeellä oleskelukorttia unionin kansalaisen puolisona.

31 Tämän jälkeen ministeri pyysi useaan otteeseen lisätietoja, jotka Chenchooliah toimitti osittain 25.5.2012 päivätyllä kirjeellä. Chenchooliah haki kirjeitse 27.8.2012 lisäaikaa esittääkseen työsopimuksen ilmoittaen, että hänen puolisonsa oli juuri aloittanut työn.

32 Ministeri hylkäsi Chenchooliahin oleskelukorttihakemuksen 11.9.2012 antamallaan päätöksellä seuraavin perustein:

”Ette ole osoittanut, että unionin kansalainen harjoittaa Irlannissa taloudellista toimintaa, joten ministeri ei ole vakuuttunut, että kyseinen unionin kansalainen käyttää oikeuksia[an] työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, opiskelijana, tahtomattaan työttömänä tai sillä perusteella, että hänellä on riittävät varat, [vuoden 2006] asetuksen 6 §:n 2 momentin a kohdassa asetettujen vaatimusten mukaisesti. Näin ollen Teillä ei ole oikeutta oleskella [Irlannissa] [vuoden 2006] asetuksen 6 §:n 2 momentin a kohdan nojalla.”

33 Chenchooliah toimitti kirjeitse 15.10.2012 todisteet siitä, että hänen puolisonsa oli työskennellyt ravintolassa kahden viikon ajan, ja pyysi määräajan pidentämistä voidakseen pyytää 11.9.2012 annetun päätöksen uudelleenkäsittelyä.

34 Ministeri suostui kirjeitse 31.10.2012 pidentämään mainittua määräaikaa. Uudelleenkäsittelyn yhteydessä ministeri pyysi lisätietoja ja ilmoitti, että ellei niitä toimitettaisi kymmenen arkipäivän kuluessa, aineisto siirrettäisiin karkottamistoimenpiteistä vastaavalle yksikölle.

35 Koska Chenchooliah ei toimittanut uusia tietoja lähes kahteen vuoteen, 11.9.2012 annetusta päätöksestä tuli lopullinen.

36 Chenchooliah ilmoitti 17.7.2014 päivätyllä, suoraan ministerille osoitetulla kirjeellä, että hänen puolisonsa oli ollut saamansa rikostuomion johdosta 16.6.2014 alkaen vankilassa Portugalissa, ja pyysi lupaa jäädä Irlantiin vedoten henkilökohtaiseen tilanteeseensa.

37 Ministeri tiedotti Chenchooliahille 3.9.2014 päivätyllä kirjeellä, että Chenchooliahin poistamista Irlannista harkittiin sillä perusteella, että hänen puolisonsa, unionin kansalainen, oli oleskellut Irlannissa yli kolmen kuukauden ajan noudattamatta vuoden 2006 asetuksen sen 6 §:n 2 momentin vaatimuksia, jolla direktiivin 2004/38 7 artiklan 2 kohta on saatettu osaksi Irlannin lainsäädäntöä, joten hänellä ei enää ollut oikeutta jäädä Irlantiin.

38 Chenchooliahia edustaneet asianajajat pyysivät kirjeitse 26.11.2015, että ministeri myöntäisi hänelle Irlannin oikeudessa annettua harkintavaltaa käyttäen Chenchooliahille oleskeluluvan, vedoten muun muassa Chenchooliahin pitkään oleskeluaikaan Irlannissa, työuraan ja työllistymisnäkymiin.

39 Ministeri ilmoitti Chenchooliahille kirjeitse 15.11.2016 päättäneensä olla jatkamatta maastapoistamismenettelyä ja aloittaa sen sijaan vuoden 1999 maahanmuuttolain 3 §:n nojalla karkotusmenettelyn.

40 Kyseiseen kirjeeseen oli liitetty esitys karkotusmääräykseksi, josta Chenchooliahia kehotettiin esittämään huomautuksia. Esitys perustui siihen, että Chenchooliahin oleskelu Irlannissa oli ollut lainvastaista 7.2.2012 alkaen, sekä ministerin näkemykseen, jonka mukaan Chenchooliahin karkottaminen olisi yleisen edun mukaista.

41 Kyseisen kirjeen liitteenä oli myös aiempi 21.10.2016 päivätty päätös, jolla vahvistettiin, että oli päätetty olla antamatta määräystä Chenchooliahin maastapoistamisesta vuoden 2006 asetuksen ja Euroopan yhteisöistä (henkilöiden vapaa liikkuvuus) vuonna 2015 annetun asetuksen siirtymäsäännösten perusteella.

42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin antoi 12.12.2016 Chenchooliahille luvan saattaa 21.10.2016 annetun päätöksen tuomioistuimen käsiteltäväksi sekä hakea määräystä, jolla ministeriä kiellettäisiin antamasta hänestä karkotusmääräystä. Kyseinen tuomioistuin hyväksyi lisäksi välitoimia, joilla Chenchooliahin karkotusmenettelyn jatkaminen estetään ennen tuomioistuinratkaisun antamista.

43 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että unionin tuomioistuin ei ole vielä ottanut kantaa siihen, kuuluuko nyt käsiteltävän asian kaltaisessa tilanteessa, jossa unionin kansalainen on palannut jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on, tässä tapauksessa suorittaakseen siellä vankeusrangaistuksen, eikä näin ollen enää käytä vastaanottavassa jäsenvaltiossa hänellä unionin oikeuden nojalla olevaa oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, kolmannen valtion kansalainen, joka on unionin kansalaisen aviopuoliso, edelleen direktiivin 2004/38 soveltamisalaan kyseisen

direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”henkilönä, johon tätä direktiiviä sovelletaan”, siten, että hänen karkottamiseensa vastaanottavasta jäsenvaltiosta, jossa hän nyt oleskelee laittomasti, sovelletaan muun muassa kyseisen direktiivin 27, 28 ja 31 artiklaa.

44 High Court (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) viittaa tältä osin 29.4.2014 antamaansa tuomioon, jossa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen tilanteen kanssa analogisessa tilanteessa päätettiin, että tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi. Kyseisen tuomion mukaan tämä ratkaisu voisi perustua unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja erityisesti 25.7.2008 annettuun tuomioon Metock ym. (C-127/08, EU:C:2008:449).

45 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että kyseisestä tuomiosta mahdollisesti käsiteltävän asian osalta tehtävistä päätelmistä on keskusteltu sen edessä pidetyssä käsittelyssä.

46 Ministeri arvosteli tätä samaa tuomiota ja väitti muun muassa, että siinä ei oteta huomioon sitä olennaista seikkaa, että unionin kansalaisen perheenjäsen ei kuulu direktiivin 2004/38 soveltamisalaan, jos unionin kansalainen ei tosiasiallisesti ja tällä hetkellä käytä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen. Tällaisessa tapauksessa kyseisen perheenjäsenen karkottamista koskevaan päätökseen ei ministerin mukaan sovelleta kyseisen direktiivin VI luvun säännöksiä vaan kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolista kansallista ulkomaalaislainsäädäntöä.

47 Lisäksi vastakkainen tulkinta vaatisi sen osoittamista, että yleiselle järjestykselle tai yleiselle turvallisuudelle aiheutuu vaara, ja tällöin olisi hyvin vaikeaa ellei käytännössä mahdotonta poistaa maasta sellaista kolmannen valtion kansalaista, joka on unionin kansalaisen aviopuoliso ja jolla on jossakin vaiheessa ollut ehkä vain tilapäinen oleskeluoikeus, jonka perusteena oli hänen puolisonsa toiminta vastaanottavassa jäsenvaltiossa, riippumatta tämän unionin kansalaisen nykyisestä toiminnasta tai oleskelupaikasta, joka voi olla jopa unionin ulkopuolella.

48 Chenchooliah on puolestaan esittänyt ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, että sen 29.4.2014 antama tuomio vahvistaa hänen näkemyksensä, jonka mukaan henkilönä, jolla on tiettynä ajankohtana ollut avioliittonsa perusteella vähintään kolmen kuukauden tilapäinen oleskelulupa direktiivin 2004/38 6 artiklan nojalla, hän kuuluu edelleen kyseisen direktiivin soveltamisalaan ja hänet voidaan siis poistaa vastaanottavasta jäsenvaltiosta ainoastaan mainitussa direktiivissä säädettyjä sääntöjä ja takeita, joihin kuuluvat direktiivin 27 ja 28 artiklassa säädetyt, noudattaen.

49 High Court päätti näin ollen lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Jos sellaisen unionin kansalaisen puolisolta, joka on käyttänyt direktiivin [2004/38] 6 artiklan mukaisia vapaata liikkuvuutta koskevia oikeuksiaan, on evätty direktiivin 2004/38 7 artiklan mukainen oleskeluoikeus sillä perusteella, että kyseinen unionin kansalainen ei käyttänyt tai ei enää käyttänyt unionin perussopimusten mukaisia oikeuksiaan asianomaisessa vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ja jos aikomuksena on karkottaa puoliso kyseisestä jäsenvaltiosta, onko karkotus tehtävä direktiivin säännösten nojalla ja mukaisesti vai kuuluuko se jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaisuuteen?

2) Jos vastaus edellä mainittuun kysymykseen on, että karkotus on tehtävä direktiivin 2004/38 säännösten mukaisesti, onko karkotus tehtävä direktiivin 2004/38 VI luvun vaatimusten ja erityisesti kyseisen direktiivin 27 ja 28 artiklan nojalla ja mukaisesti vai voiko jäsenvaltio tällaisissa olosuhteissa turvautua direktiivin 2004/38 muihin säännöksiin, erityisesti sen 14 ja 15 artiklaan?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

50 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella kysymyksellään, joita on syytä tarkastella yhdessä, onko yhtäältä direktiivin 2004/38 VI luvun säännöksiä ja erityisesti sen 27 ja 28 artiklaa ja toisaalta direktiivin 14 ja 15 artiklaa tulkittava siten, että yhtä tai useampaa näistä säännöksistä voidaan soveltaa kolmannen valtion kansalaisen karkottamista koskevaan päätökseen sillä perusteella, että hänellä ei enää ole kyseisen direktiivin mukaista oleskeluoikeutta, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa kyseinen kolmannen valtion kansalainen on avioitunut unionin kansalaisen kanssa ajankohtana, jolloin viimeksi mainittu käytti liikkumisvapauttaan siirtymällä vastaanottavaan jäsenvaltioon ja oleskelemalla siellä mainitun kolmannen valtion kansalaisen kanssa, minkä jälkeen unionin kansalainen palasi jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on.

51 Ennen näiden kysymysten tarkastelua on aluksi rajattava niiden laajuus.

52 Tässä tapauksessa Chenchooliah, joka on kolmannen valtion kansalainen, ei vaadi aviopuolisonsa, joka on unionin kansalainen, oleskeluoikeudesta johdettua oleskeluoikeutta direktiivin 2004/38 perusteella. Hänen tätä oikeutta koskeva hakemuksensa, joka perustui kyseisen direktiivin 7 artiklaan, nimittäin hylättiin päätöksellä, joka on tullut lopulliseksi ja jota hän ei riitauta.

53 Hän väittää sen sijaan, että hänen nykyisellään laittomasta oleskelustaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa Irlannissa ei voida määrätä seuraamukseksi vuoden 1999 maahanmuuttolain 3 §:n nojalla tehtyä karkotusmääräystä, johon viran puolesta liitetään toistaiseksi voimassa oleva maahantulokielto, vaan se voi ainoastaan johtaa karkottamispäätökseen, joka tehdään noudattaen hänelle direktiivissä 2004/38 ja erityisesti sen 27 ja 28 artiklassa taattua suojaa.

54 Tämän selvennyksen jälkeen on aluksi palautettava mieleen, että direktiivin 2004/38 3 artiklan 1 kohdan mukaan unionin kansalaiset, jotka siirtyvät toiseen jäsenvaltioon tai oleskelevat toisessa jäsenvaltiossa kuin jonka kansalaisia he ovat, sekä heidän direktiivin 2 artiklan 2 alakohdassa määritellyt perheenjäsenensä, jotka tulevat heidän mukanaan tai seuraavat heitä myöhemmin, kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan ja nauttivat siinä myönnettyjä oikeuksia (tuomio 14.11.2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

55 Nyt käsiteltävässä asiassa on kiistatonta, että kun Chenchooliahin aviopuoliso, joka on Portugalin kansalainen ja siis unionin kansalainen, lähti Portugalista siirtyäkseen Irlantiin, hän käytti liikkumisvapauttaan ja siirtyi toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, jonka kansalainen hän on, ja oleskeli siellä.

56 Asiassa ei ole myöskään kiistetty sitä, että Chenchooliah sen vuoksi, että hän avioitui tämän unionin kansalaisen kanssa ajankohtana, jolloin tämä käytti liikkumisvapauttaan, oleskeli tietyn ajan aviopuolisonsa kanssa Irlannissa direktiivin 2004/38 6 artiklan 2 kohdassa unionin kansalaisen perheenjäsenelle vahvistetun johdetun oleskeluoikeuden perusteella.

57 Lisäksi sillä, että Chenchooliah saapui Irlantiin ennen aviopuolisoaan ja ennen kuin hänestä tuli tämän perheenjäsen, ei ole merkitystä, koska on kiistatonta, että hän on oleskellut aviopuolisonsa kanssa vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

58 Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, direktiivin 2004/38 3 artiklan 1 kohtaan sisältyvää ilmausta ”[unionin kansalaisten] perheenjäseniin – –, jotka tulevat heidän mukanaan” on tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan samalla sekä niitä unionin kansalaisen perheenjäseniä, jotka ovat tulleet vastaanottavaan jäsenvaltioon hänen kanssaan, että niitä, jotka oleskelevat hänen kanssaan tässä jäsenvaltiossa, eikä tässä toisessa tapauksessa ole tarpeen tehdä eroa sen mukaan, ovatko kolmannen valtion kansalaiset tulleet kyseiseen jäsenvaltioon ennen unionin kansalaista vai hänen jälkeensä tai ennen kuin heistä on tullut hänen perheenjäseniään vai sen jälkeen (tuomio 25.7.2008, Metock ym., C-127/08, EU:C:2008:449, 93 kohta).

59 Siitä lähtien kun Chenchooliahin puoliso palasi Portugaliin, hän ei kuitenkaan enää ole direktiivin 2004/38 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ”henkilö, johon tätä direktiiviä sovelletaan”.

60 Koska Chenchooliah jäi Irlantiin, jossa hän ei enää oleskele portugalilaisen aviopuolisonsa kanssa, ja vaikka viimeksi mainittu aikaisemmin käytti liikkumisvapauttaan, kun hän siirtyi Irlantiin ja oleskeli siellä tietyn ajan Chencooliahin kanssa, Chenchooliah ei enää täytä kyseisessä 3 artiklan 1 kohdassa asetettua säädettyä vaatimusta, joka koskee unionin kansalaisen mukana tulemista tai tämän seuraamista myöhemmin.

61 Kuten unionin tuomioistuin on huomauttanut, tämä vaatimus, joka myös toistetaan muun muassa direktiivin 2004/38 6 artiklan 2 kohdassa ja 7 artiklan 2 kohdassa, on tässä direktiivissä unionin kansalaisten perheenjäsenille säädettyjen johdettujen maahantulo- ja oleskeluoikeuksien tarkoituksen ja oikeutuksen mukainen. Näiden johdettujen oikeuksien tarkoitus ja oikeutus perustuvat siihen, että niiden tunnustamisen epääminen voi haitata muun muassa asianomaisen unionin kansalaisen tosiasiallista liikkumisvapauden ja hänen SEUT 21 artiklan 1 kohtaan perustuvien oikeuksiensa käyttöä ja tehokasta vaikutusta (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, 62 ja 63 kohta ja tuomio 14.11.2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, 48 kohta).

62 Direktiivin 2004/38 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu käsite ”henkilö, johon tätä direktiiviä sovelletaan” on dynaaminen käsite siinä mielessä, että vaikka henkilön, johon tätä direktiiviä sovelletaan, asema olisi hankittu aiemmin, se voidaan menettää myöhemmin, jos kyseisessä säännöksessä asetetut edellytykset eivät enää täyty (ks. analogisesti tuomio 14.11.2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, 38–42 kohta).

63 Unionin tuomioistuin on tässä yhteydessä katsonut, että se, että direktiiviä 2004/38 sovellettaisiin ainoastaan niihin unionin kansalaisen perheenjäseniin, jotka direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti ”tulevat” viimeksi mainitun ”mukana” tai ”seuraavat häntä myöhemmin”, vastaa sitä, että unionin kansalaisen perheenjäsenten oikeus maahantuloon ja oleskeluun rajoitettaisiin siihen jäsenvaltioon, jossa unionin kansalainen oleskelee (tuomio 25.7.2008, Metock ym., C-127/08, EU:C:2008:449, 94 kohta).

64 Unionin tuomioistuin on lisännyt, että siitä hetkestä lähtien, jolloin kolmannen valtion kansalainen, joka on unionin kansalaisen perheenjäsen, saa direktiivin 2004/38 perusteella oikeuden tulla vastaanottavaan jäsenvaltioon ja oleskella siellä, jäsenvaltio voi rajoittaa tätä oikeutta vain kyseisen direktiivin 27 ja 35 artiklaa noudattaen (tuomio 25.7.2008, Metock ym., C-127/08, EU:C:2008:449, 95 kohta).

65 Siltä osin kuin kolmannen valtion kansalainen, joka on liikkumisvapauttaan käyttävän unionin kansalaisen aviopuoliso, oleskelee tämän unionin kansalaisen kanssa vastanottavassa jäsenvaltiossa ja on siis direktiivin 2004/38 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ”henkilö, johon tätä direktiiviä sovelletaan”, tälle kolmannen valtion kansalaiselle direktiivistä ja erityisesti sen 7 artiklan 2 kohdasta johdettua oleskeluoikeutta voidaan rajoittaa vain direktiivin ja erityisesti sen 27 ja 35 artiklan mukaisesti.

66 Tämä tilanne poikkeaa kuitenkin pääasian tilanteesta, jossa kyseessä oleva kolmannen valtion kansalainen ei enää oleskele aviopuolisonsa, joka on unionin kansalainen, kanssa vastaanottavassa jäsenvaltiossa sen jälkeen, kun unionin kansalainen on poistunut maasta, ja jossa häneltä on evätty direktiivin 2004/38 7 artiklan 2 kohdan mukainen oleskeluoikeus. Niinpä kyseisellä kolmannen valtion kansalaisella ei enää ole oikeutta asua vastaanottavassa jäsenvaltiossa tämän direktiivin nojalla, koska hän ei myöskään ole missään kyseisen direktiivin 12 artiklan 2 kohdassa ja 13 artiklan 2 kohdassa mainituista tilanteista, joissa unionin kansalaisen perheenjäsenet, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia, säilyttävät oleskeluoikeutensa.

67 Tästä seuraa, että 25.7.2008 annetun tuomion Metock ym. (C-127/08, EU:C:2008:449) 95 kohdasta ilmenevä ohje ei sovellu pääasian tilanteeseen.

68 Esiin nousee kuitenkin kysymys siitä, merkitseekö se, että Chenchooliah menettää direktiivin 2004/38 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ”henkilön, johon tätä direktiiviä sovelletaan”, aseman, että karkottamispäätös, joka on tehty sillä olennaisella perusteella, että häneltä on evätty kyseisen direktiivin 7 artiklan 2 kohtaan perustuva oleskeluoikeus, ei kuulu tämän direktiivin alaan vaan ainoastaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolella sovellettavan kansallisen lainsäädännön alaan.

69 Tähän kysymykseen on vastattava kieltävästi.

70 Tältä osin on todettava, että direktiiviin 2004/38 ei sisälly pelkästään sääntöjä, joilla säännellään edellytyksiä, jotka koskevat jonkin direktiivissä tarkoitetun laatuisen oleskeluoikeuden saamista ja edellytyksiä, joiden on täytyttävä, jotta kyseessä olevista oikeuksista voidaan edelleen nauttia. Kyseisessä direktiivissä vahvistetaan lisäksi joukko sääntöjä, jotka koskevat jonkin tällaisen oikeuden menetyksestä seuraavaa tilannetta, erityisesti silloin, kun unionin kansalainen poistuu vastaanottavasta jäsenvaltiosta.

71 Direktiivin 2004/38 15 artiklan, jonka otsikko on ”Menettelyä koskevat takeet”, 1 kohdassa säädetään, että direktiivin 30 ja 31 artiklassa säädettyjä menettelyjä on soveltuvin osin sovellettava kaikkiin päätöksiin, joilla rajoitetaan unionin kansalaisen tai tämän perheenjäsenten vapaata liikkuvuutta muista kuin yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen perustuvista syistä.

72 Direktiivin 2004/38 15 artiklan 3 kohdassa säädetään lisäksi, että vastaanottava jäsenvaltio ei tällaisen karkottamispäätöksen yhteydessä saa asettaa maahantulokieltoa.

73 Jo direktiivin 2004/38 15 artiklan sanamuodon mukaan – jollei tältä säännökseltä viedä suurelta osin sen sisältöä ja sen tehokasta vaikutusta – direktiivin soveltamisala kattaa sellaisen karkottamispäätöksen, joka on – kuten pääasiassa – annettu syistä, jotka eivät liity mihinkään yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen kohdistuvaan vaaraan, vaan siihen, että unionin kansalaisen perheenjäsenellä, jolla aiemmin oli direktiivin 2004/38 nojalla sellainen tilapäinen oikeus asua maassa, joka oli johdettu siitä, että kyseinen unionin kansalainen

käytti liikkumisvapauttaan, ei nyt enää ole tällaista oikeutta asua maassa, kun kyseinen unionin kansalainen on lähtenyt vastaanottavasta jäsenvaltiosta ja palannut jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on.

74 Kyseisessä säännöksessä, joka sisältyy direktiivin 2004/38 III lukuun, jonka otsikko on ”Oleskeluoikeus”, säädetään nimittäin järjestelmästä, jota sovelletaan silloin, kun kyseisen direktiivin mukainen tilapäinen oleskeluoikeus päättyy, erityisesti kun unionin kansalainen tai hänen perheenjäsenensä, jolla on aiemmin ollut direktiivin 6 artiklan nojalla oikeus oleskella maassa enintään kolme kuukautta tai 7 artiklan nojalla yli kolme kuukautta, ei enää täytä kyseessä olevaa oleskeluoikeutta koskevia edellytyksiä, ja vastaanottava jäsenvaltio voi siis lähtökohtaisesti karkottaa hänet.

75 Tässä tapauksessa Chenchooliahilla oli tietyn ajan oikeus oleskella Irlannissa direktiivin 2004/38 6 artiklan 2 kohdan nojalla, kun hän oli avioitunut unionin kansalaisen kanssa, joka oli käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen kyseisessä jäsenvaltiossa.

76 Hän kuitenkin menetti tämän oleskeluoikeuden, kun hänen aviopuolisonsa lähti maasta, koska hän ei täytä enää edellytystä, joka koskee unionin kansalaisen, joka käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, mukana tulemista tai seuraamista, mikä on johtanut siihen, että hänen direktiivin 7 artiklaan perustuvaa oleskeluoikeutta koskeva hakemuksensa on hylätty.

77 Kuten tämän tuomion 66 kohdassa on todettu, on niin, että koska tällainen tilanne ei kuulu mihinkään direktiivin 2004/38 12 artiklan 2 kohdassa ja 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista tilanteista, joissa unionin kansalaisen perheenjäsenten, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia, oleskeluoikeus pysyy voimassa, vastaanottava jäsenvaltio voi tehdä päätöksen Chenchooliahin karkottamisesta mainitun direktiivin 15 artiklan nojalla. Tällainen karkottamispäätös voidaan kuitenkin tehdä ainoastaan kyseisessä säännöksessä asetettuja vaatimuksia noudattaen.

78 Kuten myös julkisasiamies on ennen kaikkea todennut ratkaisuehdotuksensa 75 kohdassa, tämä toteamus ei ole ristiriidassa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa sen seikan kanssa, että asianomainen henkilö on menettänyt direktiivin 2004/38 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ”henkilön, johon tätä direktiiviä sovelletaan”, aseman.

79 Tämän aseman menettämisestä seuraa nimittäin, että asianomaisella henkilöllä ei enää ole niitä liikkumista ja oleskelua vastaanottavan jäsenvaltion alueella koskevia oikeuksia, jotka hänellä oli tietyn ajan, koska hän ei enää täytä näiden oikeuksien saamisen edellytyksiä. Tämä menetys ei sitä vastoin merkitse, kuten tämän tuomion 74 kohdasta ilmenee, että direktiiviä 2004/38 ei enää sovellettaisi siihen, että vastaanottava jäsenvaltio tekee tällaisesta syystä kyseisen henkilön karkottamista koskevan päätöksen.

80 Siltä osin kuin kyse on seurauksista, joita on direktiivin 2004/38 15 artiklan sovellettavuudella pääasiassa kyseessä olevaan tilanteeseen, kyseisen säännöksen 1 kohdasta ilmenee, että direktiivin 30 ja 31 artiklassa säädettyjä takeita on sovellettava ”soveltuvin osin”.

81 Ilmaisun ”soveltuvin osin” on ymmärrettävä tarkoittavan sitä, että direktiivin 2004/38 30 ja 31 artiklan säännöksiä sovelletaan sen 15 artiklan yhteydessä ainoastaan, jos niitä voidaan tosiasiallisesti soveltaa – tarvittaessa tarpeellisten mukautusten jälkeen – päätöksiin, jotka on tehty muista kuin yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvistä syistä.

82 Tästä ei kuitenkaan ole kyse direktiivin 2004/38 30 artiklan 2 kohdan, direktiivin 31 artiklan 2 kohdan kolmannen luetelmakohdan eikä kyseisen direktiivin 31 artiklan 4 kohdan osalta.

83 Näitä säännöksiä, joiden soveltaminen on rajattava tiukasti sellaisiin karkottamispäätöksiin, jotka on tehty yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä, ei siis voida soveltaa direktiivin 2004/38 15 artiklassa tarkoitettuihin karkottamispäätöksiin.

84 Siltä osin kuin direktiivin 2004/38 30 ja 31 artiklan säännöksiä voidaan soveltaa direktiivin 15 artiklan yhteydessä, on todettava erityisesti kyseisen direktiivin 31 artiklan 1 kohdasta ja tämän säännöksen mukaisesti turvattavasta mahdollisuudesta muutoksenhakuun tuomioistuimessa, että koska tällainen muutoksenhaku on Euroopan perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”unionin oikeuden soveltamista”, näitä muutoksenhakuja koskevien menettelysääntöjen, joiden tarkoituksena on varmistaa direktiivillä 2004/38 annettujen oikeuksien suojaaminen, on oltava muun muassa perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistetusta tehokasta oikeussuojaa koskevasta oikeudesta johtuvien vaatimusten mukaisia.

85 Lisäksi direktiivin 2004/38 31 artiklan 3 kohdan, jota sovelletaan kyseisen direktiivin 15 artiklan yhteydessä, mukaan muutoksenhakumenettelyjen on paitsi mahdollistettava asianomaisen päätöksen laillisuuden sekä sen perusteena olevien tosiseikkojen ja olosuhteiden tarkastaminen myös varmistettava, ettei kyseinen päätös ole suhteeton.

86 On myös todettava, että koska direktiivin 2004/38 15 artiklan 1 kohdassa viitataan ainoastaan kyseisen direktiivin 30 ja 31 artiklan soveltamiseen soveltuvin osin, ei muita direktiivin VI luvun säännöksiä, kuten 27 ja 28 artiklaa, sovelleta direktiivin 15 artiklan mukaista päätöstä tehtäessä.

87 Kuten tämän tuomion 65 kohdassa todetaan, direktiivin 2004/38 27 ja 28 artiklan säännöksiä sovelletaan nimittäin vain, jos asianomaisella on tällä hetkellä tämän direktiivin nojalla oleskeluoikeus – tilapäinen tai pysyvä – vastaanottavassa jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2008, Metock ym., C-127/08, EU:C:2008:449, 95 kohta).

88 Lopuksi on korostettava, että direktiivin 2004/38 15 artiklan 3 kohdan mukaan karkottamispäätöksen, joka pääasiassa voidaan tehdä, yhteydessä ei missään tapauksessa voida asettaa maahantulokieltoa.

89 Esitettyihin kysymyksiin on kaiken edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiivin 2004/38 15 artiklaa on tulkittava siten, että sitä sovelletaan kolmannen valtion kansalaisen karkottamista koskevaan päätökseen, joka tehdään sillä perusteella, että hänellä ei enää ole tämän direktiivin perusteella oleskeluoikeutta, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa tämä kolmannen valtion kansalainen on avioitunut unionin kansalaisen kanssa ajankohtana, jolloin viimeksi mainittu käytti liikkumisvapauttaan siirtymällä vastaanottavaan jäsenvaltioon ja oleskelemalla siellä mainitun kolmannen valtion kansalaisen kanssa, minkä jälkeen unionin kansalainen palasi jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on. Tästä seuraa, että direktiivin 2004/38 30 ja 31 artiklassa säädetyt asian kannalta merkitykselliset takeet velvoittavat tehtäessä tällaista karkottamispäätöstä, jonka yhteydessä ei missään tapauksessa voida asettaa maahantulokieltoa.

Oikeudenkäyntikulut

90 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 15 artiklaa on tulkittava siten, että sitä sovelletaan kolmannen valtion kansalaisen karkottamista koskevaan päätökseen, joka tehdään sillä perusteella, että hänellä ei enää ole tämän direktiivin perusteella oleskeluoikeutta, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa tämä kolmannen valtion kansalainen on avioitunut unionin kansalaisen kanssa ajankohtana, jolloin viimeksi mainittu käytti liikkumisvapauttaan siirtymällä vastaanottavaan jäsenvaltioon ja oleskelemalla siellä mainitun kolmannen valtion kansalaisen kanssa, minkä jälkeen unionin kansalainen palasi jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on. Tästä seuraa, että direktiivin 2004/38 30 ja 31 artiklassa säädetyt asian kannalta merkitykselliset takeet velvoittavat tehtäessä tällaista karkottamispäätöstä, jonka yhteydessä ei missään tapauksessa voida asettaa maahantulokieltoa.

Allekirjoitukset